OK-Werkplaats NOORD-NEDERLAND

De Onderwijskansenwerkplaats Noord-Nederland (OK-werkplaats) is een academische werkplaats waarin onderwijsprofessionals en onderzoekers samenwerkten aan het vergroten van onderwijskansen voor leerlingen. De nadruk lag op bevordering van de taalvaardigheid van leerlingen in de middenbouw.

Meer weten over het vergroten van onderwijskansen? Zie deze video:

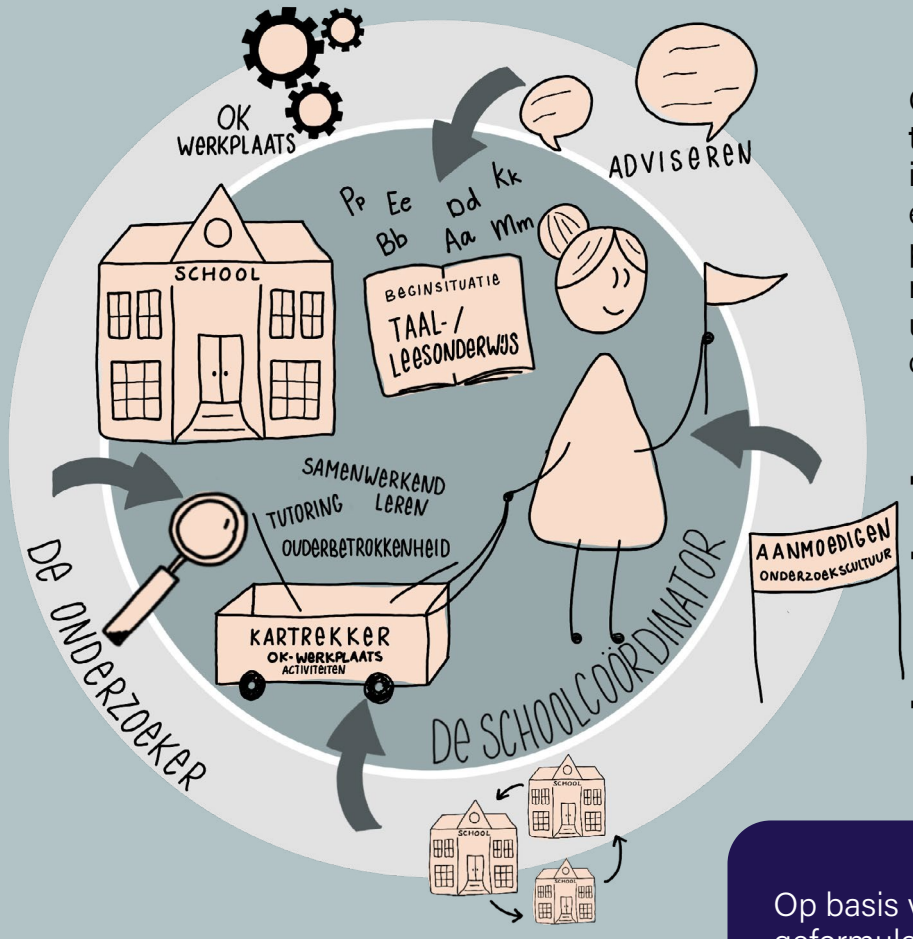
De scholen die van september 2019 tot en met februari 2023 deelnamen aan de OK-werkplaats werkten aan (betere) toepassing van één van onderstaande interventies en onderzochten de inzet en impact ervan in hun eigen onderwijspraktijk.

Samenwerkend leren: leerlingen werken in kleine groepjes samen. Door inzet van samenwerkend leren kan een actieve houding en de taalontwikkeling van leerlingen worden gestimuleerd. Er is specifieke aandacht voor het aanleren van samenwerkvaardigheden.

Tutoring: voor leerlingen die moeite hebben met leren lezen. Zij krijgen 1-op-1 of in kleine groepjes extra hulp. Hierbij wordt aangesloten bij wat er in de klas gebeurt, daarnaast wordt het stellen en evalueren van doelen, het geven van feedback en het vieren van successen benadrukt.

Samenwerking met ouders: het onderhouden van contact met de ouders om het thuislezen van kinderen te stimuleren. Het bevorderen van het leesplezier van leerlingen via de ouders staat voorop. Er is specifieke aandacht voor het selecteren van geschikte boeken uit de schoolbibliotheek om thuis te lezen.

Op elke school was er een **schoolcoördinator** aangesteld die de (onderzoeks)activiteiten in de school coördineerde en de kennis overdroeg aan het schoolteam. Zij werden hierbij ondersteund door **onderzoekers** van de betrokken kennisinstellingen.

Activiteiten in de OK-werkplaats

Op alle scholen werd onder leiding van de schoolcoördinator een **evaluatie van het taal- en leesonderwijs** op de eigen school gedaan. Schoolcoördinatoren deden in de **leergang voor schoolcoördinatoren** kennis op over verschillende bewezen effectieve aanpakken en over het doen van praktijkonderzoek. Gedurende het project kwamen onderwijsprofessionals van verschillende scholen en onderzoekers regelmatig bijeen tijdens **ontmoetingsmiddagen** om kennis en ervaringen uit te wisselen. Tussentijds was er veel contact tussen schoolcoördinatoren en onderzoekers.

Onderzoek in de OK-werkplaats

- Op alle scholen is **praktijkonderzoek** uitgevoerd door de **schoolcoördinatoren** naar de toepassing van de interventie op de eigen school.
- **Studenten** participeerden in de OK-werkplaats door **(afstudeer)onderzoek** te doen. Ze deden literatuuronderzoek naar een voor de OK-werkplaats relevant thema of maakten gebruik van gegevens die werden verzameld op de deelnemende scholen.
- **Schooloverstijgend onderzoek** naar opbrengsten en inzichten van de OK-werkplaats werd uitgevoerd door **onderzoekers van de betrokken kennisinstellingen.**

Opbrengsten van de OK-werkplaats

- Leerlingen hadden gemiddeld genomen zichtbaar **meer plezier** en waren **meer betrokken** bij de lessen waar samenwerkend leren werd toegepast.
- Op de scholen die kozen voor tutoring, is voor zwakke lezers een **passend en motiverend aanbod** georganiseerd.
- De samenwerking met ouders op de school die zich daarop richtte is versterkt.
- Er zijn **waardevolle ontmoetingen tussen scholen** georganiseerd.
- Op de scholen wordt meer **evidence-informed** gewerkt door deelname aan de OK-werkplaats.
- Het samenwerken in een academische werkplaats werd **positief gewaardeerd** door leerkrachten, schoolleiders én onderzoekers.

Aanbevelingen

Op basis van de opgedane ervaringen in de OK-werkplaats zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

1. Zorg voor structurele samenwerking tussen onderwijsprofessionals en onderwijswetenschappers en maak hierbij laagdrempelig contact mogelijk.
2. Werk binnen deze samenwerking aan het gezamenlijk vertalen van wetenschappelijk onderbouwde inzichten naar de (eigen) praktijk, zodat er op onderbouwde wijze aan onderwijsverbetering wordt gewerkt.
3. Schep binnen kaders over wat bekend is over “wat werkt in het onderwijs” ruimte om interventies aan te passen naar de eigen schoolcontext.
4. Zorg dat vanaf het begin van de samenwerking de activiteiten op de scholen zijn ingebed in schoolontwikkelingsplannen, zodat alle betrokkenen weten wat de doelen en beoogde duurzame opbrengsten van de te ondernemen activiteiten zijn.
5. Om draagvlak binnen de scholen te creëren en behouden, is het belangrijk een stapsgewijze aanpak te hanteren.
6. De schoolleider dient de onderwijsprofessional die de rol van kartrekker heeft te faciliteren (o.a. door taakuren) én te ondersteunen om het gehele schoolteam betrokken te krijgen en te houden.
7. Zorg dat er voldoende ondersteuning van ervaren onderzoekers beschikbaar is wanneer onderwijsprofessionals zelf praktijkonderzoek uitvoeren.
8. Aan de school gekoppelde onderzoekers dienen voldoende kennis te hebben op het gebied van implementatieprocessen en de interventie(s) en voldoende tijd te hebben voor regelmatig schoolbezoek/lesbezoek.
9. Vorm een netwerk van scholen die zich richten op dezelfde thema’s om met en van elkaar te leren.
10. Vier successen.

Meer weten?

Neem dan contact op met Marij Veldman
via m.a.veldman@rug.nl

Vormgeving: Marileen Koning

©GION onderwijs/onderzoek

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt met financiering van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek.